

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
ізолятора тимчасового тримання № 4
Головного управління Національної поліції
в Одеській області
07.05.2025

Одеса, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 07.05.2025 групою національного превентивного механізму здійснено відвідування ізолятора тимчасового тримання № 4 Головного управління Національної поліції в Одеській області (далі – ІТТ, ізолятор, підрозділ поліції).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Попова Марія Федорівна, представник Уповноваженого в Одеській області;

Тихоненко Тетяна Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Чернецька Вікторія Василівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Фісюков Сергій Сергійович, представник громадської організації.

Загальна інформація:

Ізолятор тимчасового тримання знаходиться за адресою: Одеська область, Болградський район, місто Арциз, вулиця Соборна, будинок 29 (фото 1).

Відвідування здійснювалося у присутності начальника ізолятора тимчасового тримання № 4 Головного управління Національної поліції в Одеській області, майора поліції **Заволокіна Ігоря Івановича**.

ІТТ розміщено на першому поверсі триповерхової будівлі відділення поліції № 1 Болградського районного управління поліції Головного управління національної поліції в Одеській області.

Штатна чисельність працівників підрозділу поліції становить 16 посад (некомплект штату станом на 07.05.2025 – 3 посади).

Відповідно до технічного паспорту ІТТ, ізолятор тимчасового тримання має 8 окремих камер та допоміжні приміщення, зокрема: 1 кабінет для проведення процесуальних дій, кімната для підігріву їжі, душова кімната та 1 прогулянковий двірник. ІТТ розрахований на одночасне утримання 17 осіб. Середньодобове наповнення складає 2 особи. З початку 2025 року в ізоляторі утримувалось 54 особи.

На момент відвідування в ізоляторі утримувалось 2 особи (чоловіки), які були затримані за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення. Під час конфіденційного спілкування з утримуваними скарг на неналежне поводження з боку працівників підрозділу поліції не було. Незаконно утримуваних осіб не виявлено.

Випадки заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті утримуваним в ІТТ особам відсутні.

Серед позитивних здобутків слід зазначити функціонування інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України», яка спрямована на запобігання незаконному утримуванию, удосконалення системи їх захисту від катувань і неналежного поводження, а також об'єднує інформацію про утримуваних осіб з моменту їх фактичного затримання (фото 2).

Крім того, у штаті ізолятору наявний інспектор із дотримання прав людини, який забезпечує: фіксування всіх дій із затриманими особами, повідомленню місцевого центру з надання безоплатної правничої допомоги та виступає гарантією проти жорстокого поводження.

Під час візиту Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) до України 8 – 21 грудня 2017 року, у доповіді [CPT/Inf (2018) 41], делегація зазначала як позитивний момент наявність у штаті підрозділів поліції спеціально підготовленого «інспектора з дотримання прав людини».

Медична допомога утримуваним особам, у разі необхідності, надається бригадами екстреної медичної допомоги. Крім цього, всі працівники підрозділу поліції пройшли підготовку щодо володіння знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги та мають відповідні сертифікати (фото 3).

Камерні приміщення ІТТ обладнані однарусними ліжками, санітарно-гігієнічними приладами, надійно прикріпленими до стін та підлоги столами для приймання їжі, лавами, кнопкою виклику персоналу ізолятора, з метою негайного встановлення контакту (фото 4, 5).

В ІТТ утримувані особи забезпечуються триразовим гарячим харчуванням відповідно до Норм харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16.06.1992 № 336, у вигляді готових страв в реторт-пакетах.

Затримані забезпечуються посудом, постільною білизною, рушниками, миючими засобами, мають можливість відвідувати душову, обладнану гарячим водопостачанням та щоденно виводяться на прогулянки на свіже повітря тривалістю не менше однієї години.

При вибіркового опитуванні працівників ІТТ встановлено їх обізнаність зі змістом статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статті 28 Конституції України щодо заборони катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання.

Моніторингова група відмітила, що в усіх камерах дотримано температурний режим, загальний санітарний стан задовільний. Адміністрація

ізолятора забезпечує камерні приміщення санітарно-гігієнічними засобами, зокрема в кожній камері наявні туалетний папір та мило кускове.

Серед позитивних здобутків слід зазначити, що будівля ІТТ обладнана дизельним генератором, який забезпечує безперебійну роботу підрозділу поліції під час відключень електроенергії в районі. Службова документація ведеться належним чином.

Серед позитивних здобутків слід зазначити, що керівництвом ізолятора отримано висновок Болградського РУ ГУ ДСНС України в Одеській області про можливість використання будівлі, де розташовано ІТТ, як найпростішого укриття. Даний Акт підтверджує можливість застосування двох приміщень будівлі установи під час повітряної тривоги як укриття, що дозволяє не переміщати утримуваних осіб та персонал до інших локацій.

Необхідно зауважити, що під час відвідування керівництвом ІТТ надавалося необхідне сприяння, забезпечено доступ до службової документації та усіх службових приміщень ізолятора.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, видів поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. У порушення вимог пункту 6.1.1.17 ГБН В.2.2-00032684-001:2023 «Об'єкти для утримання (розміщення, поміщення) осіб» (далі - ГБН В.2.2-00032684-001:2023), над прогулянковим двориком ІТТ козирок полегшеної конструкції для захисту від атмосферних опадів не відповідає необхідним нормам в частині винесення вздовж стін на 1.2 м у середину дворика. Також через порушену цілісність козирок не захищає від атмосферних опадів (фото 6).

Порушення права на повагу до приватного життя (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 32 Конституції України).

2. У пункті 6 розділу II Інструкція про порядок використання засобів відеоспостереження в ізоляторах тимчасового тримання Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 25.09.2023 №777, зазначено, що з метою забезпечення конфіденційності камери відеоспостереження не повинні передавати зображення з душових, санітарного вузла, а також із зони роздягання кімнат для обшуку (огляду) та для медичного огляду ІТТ. Кут огляду відеокамер, які встановлені в зазначених зонах, не повинен порушувати право на приватність утримуваної особи.

Проте, під час перегляду системи відеоспостереження групою НПМ встановлено, що кут огляду деяких відеокамер охоплює санітарні вузли у камерних приміщеннях.

Порушення права на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 28 Конституції України).

3. У порушенні вимог пункту 11 Мінімальних стандартів правил поводження з в'язнями (далі – Правила) та пункту 18.2. Європейських пенітенціарних правил визначено, що в приміщеннях, де живуть і працюють в'язні вікна повинні мати достатні розміри для того, щоб в'язні могли читати і працювати при денному світлі, і повинні бути сконструйовані так, щоб забезпечувати доступ свіжого повітря, незалежно від того, є чи немає штучної системи вентиляції.

При цьому, у затриманих осіб відсутня можливість власноручно відкривати вікна для провітрювання, оскільки квартира відкривається з вулиці (фото 7).

4. Згідно з вимогами пункту 18.1. Європейських пенітенціарних правил розміщення ув'язнених, і зокрема, надання місць для сну, повинне проводитися з повагою до людської гідності та, по можливості, із забезпеченням можливості усамітнення, а також відповідно до санітарно-гігієнічних вимог з урахуванням кліматичних умов, і зокрема, площі, кубатури приміщення, освітлення, опалення та вентиляції.

Групою НПМ встановлено, що приміщення душової кімнати перебуває у незадовільному стані, а саме: на стінах наявна пліснява та облущується штукатурка (фото 8).

Порушення права осіб з інвалідністю, (передбачені Конвенцією про права осіб з інвалідністю, ратифікованою Законом України №1767-VI від 16.12.2009)

5. У порушення вимог ДБН України В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди «Інклюзивність будівель і споруд» (далі - ДБН України В.2.2-40:2018), камерні та санітарно-гігієнічні приміщення ІТТ не пристосовані для маломобільних груп населення тому числі, які мають вади зору (відсутні поручні, покажчики шрифтом Брайля, тощо).

Інші порушення.

6. Під час відвідування встановлено, що кімната для конфіденційного побачення із захисником не обладнана відповідно до вимог пункту 6.1.3.68 ГБН В.2.2-00032684- 001:2023, а саме відсутні дві кабінки, які розділені між собою скляною перегородкою та переговорним пристроєм, який забезпечує конфіденційність спілкування (фото 9).

III. Рекомендації

Головному управлінню Національної поліції в Одеській області, Ізолятору тимчасового тримання № 4 Головного управління Національної поліції України в Одеській області:

1. Обладнати прогулянковий двірник козирком полегшеної конструкції для захисту від атмосферних опадів утримуваних осіб, відповідно до вимог пункту 6.1.1.17 ГБН В.2.2-00032684-001:2023.

2. В камерних приміщеннях кут огляду відеокамер встановити так, щоб не порушувати право на приватність утримуваних осіб.

3. Забезпечити можливість відкривання вікон або квартир у камерах для затриманих зсередини приміщення, щоб гарантувати доступ до свіжого повітря відповідної до вимог пункту 11 Мінімальних стандартів правил поводження з в'язнями та пункту 18.2. Європейських пенітенціарних правил.

4. Провести ремонтні роботи душової кімнати з метою покращення умов тримання затриманих і взятих під варту осіб.

5. Забезпечити доступність приміщень ІТТ для потреб маломобільних груп населення відповідно до вимог ДБН України В.2.2-40:2018.

6. Привести кімнату для конфіденційного побачення із захисником у відповідність до вимог 6.1.3.68 ГБН В.2.2-00032684-001:2023

Додаток: фотоматеріали – на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
головний спеціаліст
Відділу сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини

Тетяна ТИХОНЕНКО

Фотознімки до звіту
фото № 1

фото № 2

фото № 3

фото № 4

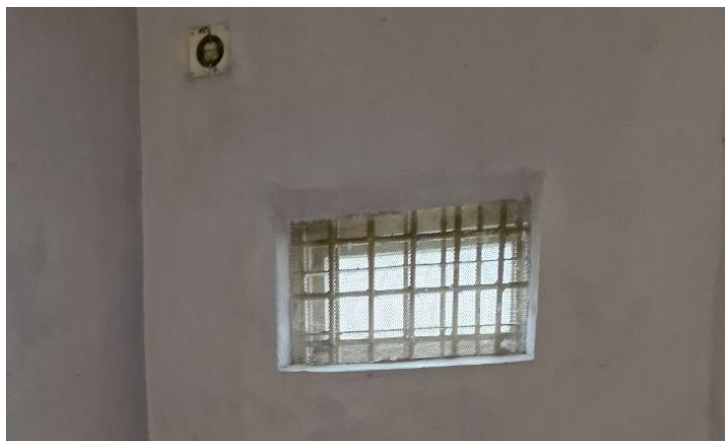
фото № 5

фото № 6

φOTO № 7

φOTO № 8

ΦOTO № 9

